

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 21.04.2005
Say: 301

12/458-10828/32438

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

05.03.1973 tarih ve 584 karar sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 108 inci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki İçtüzük Değişikliği Teklifim gerekçesiyle beraber ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Dr. İsmail Akerli
Ankara M.V.

Mevlüt ÇOKLUNER
Sparta M.V.

Kemal SAĞ
Adana Milletvekili

Orhan Erarslan
Mide M.V.

Hakkı Ökten
Ezmir M.V.
H.ülke

Tarkan Miaoogulloz
İzmir M.V.

Ahmet Yılmazkaya
Gazi Antep M.V.

Dr. Muharrem Toprak
İzmir M.V.

Hüseyin Ekmekçi
Antalya M.V.

Mehmet Sarı
Giresun M.V.

SİDİKA SARISÖKÜR
İSTANBUL M.V.

Koçum Gürkinen
İzmir M.V.

Erdal Karaman
İzmir M.V.

[illegible]

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Bakanlar Kurulunun Görev ve Siyasi Sorumluluğunu belirleyen 112 nci maddesi;

"Başbakan, Bakanlar Kurulunun başkanı olarak, bakanlıklar arasında işbirliğini sağlar ve hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözetir. Bakanlar Kurulu, bu siyasetin yürütülmesinden birlikte sorumludur.

Her bakan, Başbakana karşı sorumlu olup ayrıca kendi yetkisi içindeki işlerden ve mri altındakilerin eylem ve işlemlerinden de sorumludur.

Başbakan, bakanların görevlerinin Anayasa ve kanunlara uygun olarak yerine getirilmesini gözetmek ve düzeltici önlemleri almakla yükümlüdür"

Şeklinde düzenlenmiştir.

Türk hukuk sistemine göre, kamu kurum ve kuruluşlarının hizmetlerinden sorumluluk, icra yükümlülüğü olan kamu kurum ve kuruluşlarının bağlı ve ilgili kuruluş olarak bakanlığa karşı "kamu görevi" ve "kamu görevlisi" kavramları çerçevesinde idari sorumluluklarını da gerektirirken, icracı bir bakanlığın "en üst amiri" olarak bakanın sorumluluğu sadece "siyasi" bir sorumluluk da değildir; bakanların "hizmet yürütülmesi" sorumluluğu da bulunmaktadır. Bu durumda, hizmet yürütümünden sorumluluk ile hükümet ya da kabine üyesi sıfatıyla siyasi sorumluluk bakan şahsında birleşir.

Hizmetin yürütümünden doğrudan sorumlu müdürlük birimlerinden itibaren bu sorumluluk, bağlı veya ilgili bakanlığın üst düzeydeki son memuruna yani müsteşara kadar koordinasyon görevi biçiminde hizmet ile sınırlı olarak kendisini gösterirken, bakan ve başbakan düzeyinde buna siyasi sorumluluk da eklenir.

Dolayısıyla, açıklık, şeffaflık ve hesap verilebilirliğin egemen olduğu bir yönetim anlayışıyla yürütülecek hizmetlerden sorumluluğun, mevzuatla bağında da aynı anlayış geçerliliğini korumalıdır.

Bir soruşturma önergesinde, önergenin verilmesine konu icra örneğinin, Türk Ceza Kanunu karşısındaki konumunun cezai hükmün dahi belirlenmesi ile somutlaştırılması ağır ve ciddi bir durumdur. Açıklık, şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilke ve anlayışına göre, hükümetlerin bu ağır durumun gölgesinde icraat yapmaktan kaçınması koşullarının yaratılması için çaba gösterilmesi son derece doğal bir durumdur.

Nitekim, Anayasamızda 100 üncü maddesi de, Başbakan veya bakanlar hakkında soruşturma istemi ile verilen önergelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce en geç bir ay içinde görüşüleceğini öngörmüştür.

Kaldı ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z   'nün 77 nci maddesi ikinci fıkrasındaki düzenleme Meclis Soruşturması konusunu içermemektedir. Ancak, 108 inci maddede buna ilişkin bir düzenleme de yer almamaktadır. Diğer taraftan, İ t z   n hem 77, hem de 108 inci maddelerindeki düzenlemeler ise, sadece ilgili yasama dönemlerine ilişkin olup, erken seçim kararı, gensoru kabul  vb. nedenlerle g r   lmeyen soruşturma  nergelerinin izleyen yasama dönemindeki g r   me usul  konusunu içermemektedir.

Bu nedenlerle, Anayasamızın 100 üncü maddesi ile İ t z   n 77 inci maddesinin hüküm ifade etmesi ve i  tutarlılığın sağlanması bakımından, 108 inci maddede ilave bir düzenleme yapma ihtiya ı hasıl olmuştur.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ TEKLİFİ

Madde 1. Türkiye Büyük Millet Meclisi İÇTÜZÜĞÜ'nün 108 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“Bir yasama döneminde, görevde bulunan veya görevinden ayrılmış olan Başbakan ve Bakanlar için verilmiş soruşturma önergelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda görüşülmemiş olması halinde, izleyen yasama döneminde, Başkanlık Divanının teşekkülünden itibaren bu önergeler bir ay içerisinde görüşülür ve karara bağlanır.”

Madde 2. Bu İÇTÜZÜK hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3. Bu İÇTÜZÜK hükümleri Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.